

ARREDORES DE SANTANA PEREGRINANDO CARA A COMPOSTELA (II) “CESTEIROS e FIADEIROS”

Por: José Manso Gómez

Xa pasaran un bo anaco de tempo andando e conversando, cando chegaron os dous veciños da Limia a Portomarín. Atrás deixaran e visitaran o mosteiro de Samos e o Castelo de Sarria.

Saíron de Sarria polo barrio de San Lázaro e despois de atravesar pequenos pobos, pasaron ó carón do piar que anuncia que só restan 100 quilómetros para chegar a Santiago.

Atravesaron a nova ponte sobre o Miño e o encoro de Belesar. A presa estaba sen auga por mor da seca dese ano e podían ollarse os restos do que foran as antigas casas de Portomarín, a súa ponte e os restos do que foron terreos de labrantío.

Sentáronse a descansar e mentres miraban a baleira lagoa, xurdiron de novo as historias do seu pobo natal. Polo seu carón pasou unha muller, xa de idade, que na súa cabeza portaba un cesto e que vestía á antiga usanza. Iso foi o motivo para que comezaran a charlar sobre outros antigos oficios da súa Limia natal, como son o de Cesteiros e Fiadeiros.

OS CESTEIROS

Na súa sinxeleza a *corra* permite facer verdadeiras obras de arte. Hoxe en día e como é de xustiza, a cestería volta a rexurdir con forza e esplendor pero durante moitos anos foi oficio de xitanos e xente pobre que non merecía moita consideración.

Os labregos aprendían esta destreza máis por necesidade que por amor. Os cestos, canastros ou

canistrelas (oín sempre os tres nomes) son imprescindibles na casa dun labrego, e máis na Limia, para recoller as patacas.

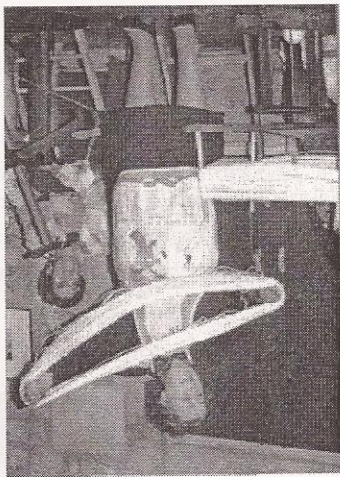
A materia prima empregada era a *corra* do salgueiro (*Salix caprea*), tan abundosa por alí. O vimbio (*Salix alba*) ofrece un material de maior calidade pero escaso, que a xente nunca se molestou moito en cultivar.

As corras cortábanse nos finais do verán ou principios do outono, cando as varas acadan longura e están xa a deixar de medrar; despois traballábanse cando había tempo (mediodía ou noite) ou incluso se deixaban ata o inverno, coidando de que non secan moito e mollándoas ben antes de empregalas.

Os verdadeiros especialistas eran os xitanos. Cando caían por alí esquilmban por completo lugares como o Campo das Lamas e facían provisión de corras para todo o ano. Acampaban unha semana ou dúas (uns na corta, outros a esfollar e pelar e os outros no tecido) e cando se ían levaban vendida xa gran parte da mercadoría que trocaban por patacas (unha cesta valía as patacas que a podían encher en dúas veces).

A xente do país facía este traballo por necesidade, xa o dixeran, e non pelaba as corras nin se paraba moito en floreos como os xitanos; trataba de facer, iso si, utensilios prácticos e seguros, cada quen segundo se lle daba a entender, pero sempre había quen destacaba. Era famoso o Sr. Ramón Caseiro, o das Pegas, que traballaba con calquera material,

cando este xa vai moi avultado, envólvese en *novelos*

O fío ó medrar recóllese no ventre do fuso e o fío ata consegue gran finura e resistencia.

polgar da man dereita, permite retorcer todo o posible constantemente co movemento dos dedos índices e prendidas na rella do *fuso* e facendo xirar vaise tirando da la en pequenas gudedellas que do brazo esquerdo, despois, coas mans libres, vara seca, con varias gallas) e suxéitase esta coa axila Para fiar ponse unha porción de la na *roca* (unha

lavala e seca ó sol, cardala e despois fíala.

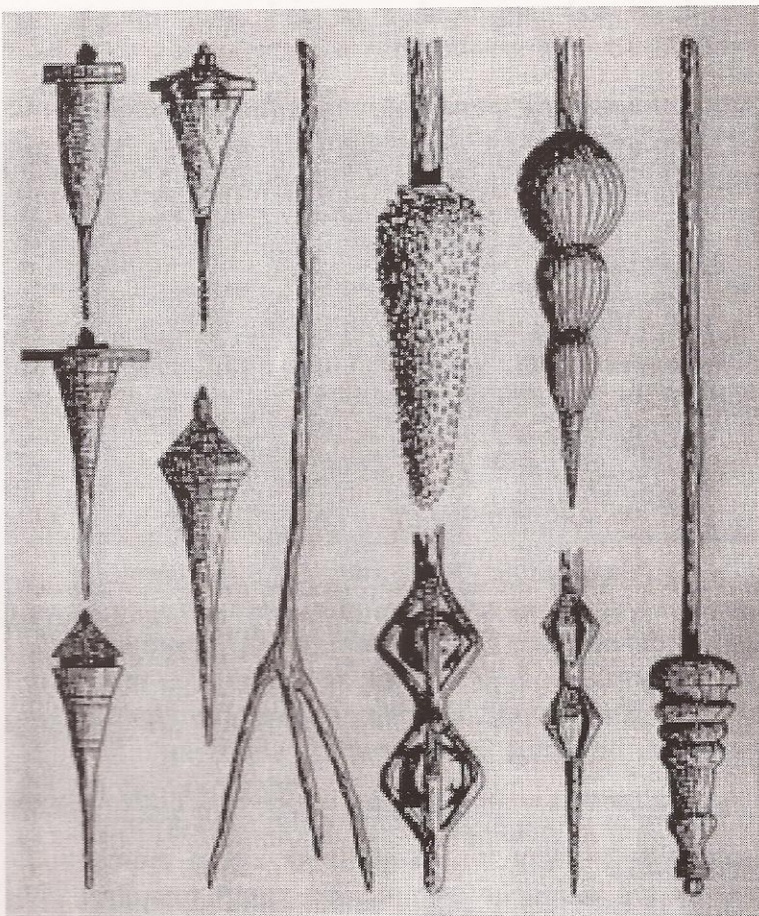
A la, despois do tosquado das ovelas, había que *deseivala* (primeiro lavado para tirarlle a graxa),

para estimular a fantaxía da xente. No fondo o lobo era admirado e incluso necesario unha especie de mito que encarnaba toda a maldade. desvergoña no medio dun carreiro ou que tamén era o palleiro e ás veces que se deixaba ver sentada con cans que aparecían devorados mentres durmían onda súa presenza con ataques ós rabáños de ovelas, ós Entón abundaba, porque daba sinais frecuentes da O lobo era unha teima de frecuente conversa. determinados lugares que o lobo frecuentaba.

de autoánimo para espantar o medo ó pasar por que, algunhas malas linguas, dicían que eran berros mozos para marcar a súa posición ós amigos, aínda gatural chamado *erguito*. Era un sinal que emitían os noites de inverno, oíase alá ó lonxe un grito agudo e á luz do candil de gas... As veces, no medio destas Mentres as mulleres fiaban ou calcetaban e todo que soberan impor os da casa.

cantábase, pero sempre dentro do clima de respecto faladoiros no que se narraban historias e contos ou os rapaces e os homes da familia e o ambiente era de case sempre se lles invitaba a pasar. Tamén podían ir daban a boa noite e preguntaban se se podía entrar, Os que chegaban petaban á porta. Abríselle, pobos de fóra.

mozas e algúns mozos do pobo, pero tamén de outros outra muller vella. De seguida íanse arriando outras naquelas casas onde había un par de mozas e algunha haber un ou dous fiadeiros. Facíanse normalmente calor do estercó. Nos pobos, como Santana, podía inverno, nas cortes, onde se podía estar quentes co Os fiadeiros facíanse nas longas noites de ou en *madexas*, a punto xa para calcear.

de fiar era unha tarefa reservada ás adultas, ás vellas. calcear xa dende noviñas, pero parece que o traballo faixas, capas,...). Todas as mulleres aprendían a das prendas de abrigo (xerseis, calceíns, luvax, fiado era necesario antigamente para a elaboración Fíadeiro ven de fiar, lugar onde se fiaba a la. O

OS FIADAIROS

empregando incluso corras de carballo e sanguíño, que eran moito máis resistentes.